

آیا نهی از قیاس حنفی شامل تمام روش‌های عقلی می‌شود؟

حیدر حب الله

ترجمه: سعید نورا

سوال^۱: آیا نمی‌توان گفت: نصوصی که قیاس حنفی را رد کرده‌اند در واقع بخشی از نصوصی است که در آن اهل بیت ع روش عقلی را رد می‌کنند؟... مگر این که بگوییم این نصوص بین دو ساحت: تشریحی و تکوینی تمییز گذاشته‌اند و تنها استعمال منهج تعقل در ساحت اول را رد کرده‌اند.

حداکثر چیزی که احادیث ردّ قیاس، اگر با فهمی فراتر از اشاره به واقعیت تاریخی قرن دوم هجری تفسیر شوند، بر آن دلالت می‌کنند، نهی از استفاده از روش ظنی یا غیرعلم آور برای رسیدن به نتایج است، بدون هیچ تفاوتی بین حوزه تشریح و حوزه تکوین.

زیرا احادیث نهی از قیاس، خالی از عمومات و اطلاعاتی که از چارچوب تشریح فراتر می‌روند نیستند. چرا که این احادیث بیان می‌کنند که اگر دین با قیاس سنجیده شود، محکوم به بطلان می‌شود و دین فقط به احکام شرعی اختصاص ندارد.

---

^۱ حیدر حب الله، إضاءات فی الفكر والدین والاجتماع ۱: سوال ۲۱۸.

بنابراین، اگر با روش عقلی بتوان به یقین منطقی و علمی دست یافت، ادله نهی از قیاس شامل این مورد نمی‌شود، چه در حوزه تشریح و چه در حوزه تکوین.